

ΚΡΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ἐκδιδομένη ἐπιστασίᾳ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Ἐδστρατιάδου.

Ἀριθμ. 4. Συμπλήρωμα Ἀγιορειτικῶν καταλόγων Βατοπεδίου καὶ Λαύρας (Μνημεῖα Ἀγιολογικά) ὑπὸ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Ἐδστρατιάδου, Ἐν Παρισίοις 1930, σ. 124.

Ἀριθμ. 5 Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Γεῶς Σκήτης τῶν Κανσοκαλυβίων καὶ τῶν Καλυβῶν αὐτῆς, συνταχθεὶς ὑπὸ Ἐδλογίου Κουρίλα καὶ ἐκδιδόμενος μετὰ προλεγομένων καὶ πινάκων ὑπὸ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Ἐδστρατιάδου, Ἐν Παρισίοις 1930, σ. 149.

Ἀριθμ. 6. Τεῦχος πανηγυρικὸν ἐπὶ τῇ ἑκατοναετηρίδι τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Θεοτόκος ἐν τῇ ὑμνογραφίᾳ, ὑπὸ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Ἐδστρατιάδου, Ἐν Παρισίοις 1930, σ. 96.

Ἀριθμ. 7-8. Μνημεῖα Ἀγιολογικά. Θεοτοκάριον, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Ἐδστρατιάδου, τῇ συνεργασίᾳ Σπυρίδωνος Μοναχοῦ Λαυριώτου, τόμ. Α' Ἐν Παρισίοις 1931, σ. 341.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος Ἐδστρατιάδης συνεχίζων ἀκαταπόνητος τὴν ἐκδοσὶν τῶν κεκρυμμένων πνευματικῶν θησαυρῶν τῶν Βιβλιοθηκῶν τῶν ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἔτη 1924 καὶ 1925 δημοσίευσιν τῶν τριῶν πρώτων τευχῶν αὐτῆς, περιεχόντων τοὺς Καταλόγους τῶν ἐν ταῖς Μοναῖς Βατοπεδίου καὶ Μεγίστης Λαύρας ἀποκειμένων κωδίκων ἐδωροφόρησε καὶ τ' ἀνωτέρω τεύχη τῆς ἀνεκτιμήτου «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης».

Τὸ πρῶτον τούτων τῶν τευχῶν ὑπ' ἀριθμ. 4, ἀφιερούμενον εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ αἰοδύμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Ε'. περιέχει συμπλήρωμα τῶν Ἀγιορειτικῶν κωδίκων Βατοπεδίου καὶ Λαύρας, ἀναφερόμενον κυρίως εἰς τὰ Ἀγιολογικά μνημεῖα. Εἶναι διηρημένον εἰς τρία μέρη. Καὶ τὸ μὲν α' περιλαμβάνει ἀλφαβητικῶς τοὺς ἀγίους καὶ τὰ πρὸς αὐτοὺς σχετικὰ, τὸ β' κατὰ τὴν τάξιν τοῦ Τριφιδίου, τὰ ἀγιολογικά μνημεῖα ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα καὶ τὸ γ' τὰ ἀπὸ

τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν Δευτέρας, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πρόδηλος εἶναι ἡ ἐκ τοιαύτης οικονομίας τοῦ ἔργου εὐχέρεια περὶ τὴν ἔρευναν τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις κώδιξιν ἐμπεριεχομένων ἀγιολογικῶν μνημείων. Ὁ ἐκδότης τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης», ἔχων καὶ τὴν συνεργασίαν ἐλλογίμων Ἀγιορειτῶν μοναχῶν τοῦ Ἀριαδίου Βατοπεδίου καὶ Σπυρίδωνος Λαυριώτου, καίτοι μακρὰν τῶν Βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους δημοσιεύων τὸ πολύτιμον ἔργον του, ἠδυνήθη, κατὰ τρόπον ἀληθῶς πρωτότυπον, νὰ ἐμφανίσῃ τὰ Ἀγιολογικὰ μνημεία τῶν Βιβλιοθηκῶν Βατοπεδίου καὶ Μεγίστης Λαύρας, ἐπισυνῆψε δ' ἐν τέλει καὶ πίνακα τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν τῶν Ἀγιολογικῶν μνημείων.

Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 5 τεύχος εἶναι συντεταγμένον ὑπὸ Εὐλογίου Κουρίλα Λαυριώτου, περιέχει δὲ τὴν ἐπιστημονικὴν περιγραφὴν 272 κωδικῶν τῆς Σκήτης Κουσοκαλυβίων καὶ δέκα Καλυβῶν αὐτῆς. Οἱ κώδικες, διεσπαρμένοι ἔντες εἰς τὰς διαφόρους Καλύβας, ἀποτελοῦσιν ἤδη μετὰ τῶν τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Σκήτης Κουσοκαλυβίων ἐν ὅλῳ 272 κωδικῶν, ὧν δύο μὲν ἀνάγονται εἰς τὸν 18. αἰῶνα, ὁ ὑπ' ἀριθμ. 10 εἰς τὸ ἔτος 1318 καὶ ὁ ὑπ' ἀριθμ. 4 εἰς τὸ 1332, δύο εἰς τὸν 15. αἰῶνα, ὁ ὑπ' ἀριθμ. 79 εἰς τὸ 1511 καὶ ὑπ' ἀριθμ. 90 εἰς τὸ 1531, τρεῖς εἰς τὸν 17. καὶ οἱ λοιποὶ εἶναι μεταγενέστεροι. Εἶναι δὲ οὗτοι κώδικες τοῦ Κυριακοῦ τῆς Σκήτης Κουσοκαλυβίων, ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῶν Καλυβῶν τῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἰωσαφαίων, ἀγ. Μεθοδίου, ἀγ. Εὐσταθίου, ἀγ. Ἀνακίου, ἀγ. Παντελεήμονος, «τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου» τοῦ «Ἀκαθίστου ὕμνου», τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τῆς Μεταμορφώσεως. Ὁ Σεβ. πρῶην Λεοντοπόλεως κ. Σωφρόνιος ἐξαίρει ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ τεύχους τὴν σημασίαν καὶ τὴν πνευματικὴν τῶν Κουσοκαλυβίων δρᾶσιν. Ἐν σελ. 129—130 τοῦ τεύχους περιγράφεται ὁ κώδιξ 508 τῆς Καλύβης τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, οὗ ἡ ἐπιγραφή πλήρης ἔχει ὡς ἑξῆς: *Βίβλος ἱερά, μυχωφειεσάτη, περιέχουσα βίους ἁγίων ἐπὶ δάμων, μέμοντας πάσης διδασκαλίας, νουθεσίας παραινήσεις καὶ συμβουλὰς εἰς ρύθμισιν μοναδικῶν ἐπαγγέλματος, συνετέθησαν δὲ καὶ αἱ ἄσματικαὶ αὐτῶν ἀκολουθίαι εἰς ἀπάρτησιν διὰ τοὺς βουλομένους ἐπιτελεῖν τὴν μνήμην αὐτῶν, πόνη καὶ σπουδῆ καὶ δαπάνη Ἰακώβου μοναχοῦ» (1858). Ἐν τῷ τεύχει εἶναι συγκεκομιμένη ἡ ἐπιγραφή αὕτη, ἀλλ' ἐξ ἴσου συγκεκομιμένη εἶναι καὶ ἡ ὅλη περιγραφή τοῦ κώδικος καὶ πῶς ἐλλειπής. Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοφάνους Περιωριώτου γενομένου Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν ἐσφαλμένως ἀναγράφεται: Θεοφάνους Περιωριώτου... μητροπολίτου*

Μοραχριδῶν (!). Ὁ «ἅγιος Μάξιμος» τοῦ 12ου κειμένου (σελ. 130, τοῦ τεύχους) εἶναι ὁ Μάξιμος Κουσσακαλυβίτης. Ἐν τῇ ἐπομένῃ κειμένῃ παραλείπεται τὸ παρά τίνος μετεφράσθη ὁ βίος τοῦ ὁσίου Σάββα ἐνθ' ἐν τῇ κώδικι σημειοῦται «μεταφρασθεὶς εἰς κοινὴν φράσιν παρὰ μοναχοῦ Ἰακώβου». Τὸ ἐπόμενον κείμενον δὲν εἶναι ἀπλῶς «τοῦ αὐτοῦ ἢ ἀκολουθία», ἀλλὰ «Ὁκτωβρίου 4. Ἀκολουθία εἰς τὴν εὔρεσιν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ». Ἐφεξῆς ἐν τῇ ἀναγραφῇ τοῦ τεύχους παραλείπονται ἐπτά κείμενα πρὸ τῆς «Ὀπτασίας» τοῦ Μακαρίου. Τὰ ἐν τῇ 18ου κειμένῃ σημειούμενα ἐν τῷ τεύχει «ιδιόμελά τινα» εἶναι «Ἰδιόμελα τῆς λιτῆς τοῦ προφήτου». Πάλιν, ὁ Μάξιμος τοῦ 21ου κειμένου εἶναι ὁ Μάξιμος Κουσσακαλυβίτης. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 24 σημειούμενον κείμενον «ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Πατέρων» ἀπαρτίζεται ἐν τῇ κώδικι ἐκ πέντε κειμένων: Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου περὶ προσευχῆς, περὶ ἀγίας Κοινωνίας, Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, Διαδόχου Φωτικῆς, Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου συνασκητοῦ αὐτοῦ διάφοροι νοθεσαὶ καὶ παραινέσεις, περὶ καθαρᾶς νοερᾶς προσευχῆς, Στίχοι τῆς Θεοτόκου. Μετὰ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 25 τοῦ ἐντύπου παραλείπεται ἡ ἀναγραφὴ τῶν ἐν τῇ κώδικι κειμένων: Περὶ τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου, Περὶ νηστειῶν, Περὶ προσευχῆς: Ἐπακολουθεῖ ἡ «δήλωσις ἀκριβεστάτη κτλ.» καὶ σειρά κειμένων ἀναγομένων εἰς σχετικὰ ἔγγραφα τοῦ Ἱερεμίου 6', καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ Συνόδου τοῦ 1593 περὶ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, ἅτινα δυστυχῶς ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ κώδικος Ἰακώβος Νεασκητιώτης παρεποίησεν, ὡς ἀπεδείχθη τελευταίως (Ἀρχιεπισκόπον Ἀθηνῶν Χρυσοστόμον, Ἐλεγχος παραποιήσεως Συνοδικῶν πράξεων καὶ Πατριαρχικῶν ἐγγράφων. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας». Ἐν Ἀθήναις 1931). Ἐν τῇ τεύχει σημειοῦται ὅτι ὁ Κώδιξ καταρρέει ὀσμημέραι, εὐχῆς δι' ἔργον εἶναι ν' ἀντιγραφῶσι σπουδαῖά τινα κείμενα ὑπάρχοντα ἐν αὐτῷ.

Τὸ βον τεύχος τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης ἐκδοθὲν εἰς τεύχος πανηγυρικὸν ἐπὶ τῇ ἀνεξαρτησίᾳ τῆς Ἑλλάδος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ Θεοτόκος ἐν τῇ ὕμνογραφίᾳ», ἐμπεριέχει δὲ τὰ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνογράφων ἀποδιδόμενα εἰς τὴν Θεοτόκον ἐπίθετα, συλλεγόντα μετὰ καταπληθσοῦσης ὑπομονῆς ὑπὸ τοῦ Σεβ. πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρονίου. Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ἱεροῦ τούτου μνημείου, σημειοῖ οὗτος, ὅτι πρὸς συλλογὴν τῆς ὕμνολογίας εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον ἔδει πρῶτον ν' ἀποταμειυθῇ ἅπαν τὸ ἀγνωστον ὕλικόν τῆς ἕλης ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως ἐκ τῶν διαφόρων βιβλιοθηκῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ

τῆς Δύσεως καὶ νὰ ταξινομηθῇ ἀρμοδίως. Καὶ ἡ μὲν τοὺς ἀγίους ἀφορῶσα ποιήσεις ἀπηρτίσθη ἐκ τόμων 12 κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐντύπων Μηνιαίων, διπλασία εἰς ὄγκον τῶν ἐν χρῆσει ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἡ δὲ τὴν Θεοτόκον ἐκ τόμων δύο, κανόνας 320 περιλαμβάνουσα, καὶ ἡ τῶν Ἐιρμῶν συλλογὴ εἰς τόμον ἴδιον, ἐκ 309 Ἐιρμῶν ἀποτελεσθεῖσα. Ἐκ τοῦ συνόλου λοιπὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμνογραφίας τῆς τε γνωστῆς καὶ τῆς ἀγνώστου, ἐκ τῶν ἐντύπων δηλονότι βιβλίων καὶ τῆς εἰς χεῖρας αὐτοῦ συλλογῆς τῆς ἀγνώστου ποιήσεως ἀνυψώθη κατ' ἀλφαθητικὴν σειρὰν διὰ τῶν πολυτίμων λίθων τῶν ἱερῶν ὑμνοδῶν καὶ ἐλαξεύθη διὰ τῆς σμίλης τῆς πίστεως τὸ ἱερὸν μνημεῖον εἰς τὴν ὑπεράγघον Κόρην ὡς προσφορὰ εὐγνώμονος διαθέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ εὐλογημένον ἡμῶν Ἔθνος τὸ ἀπελευθερωθὲν καὶ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἀνεξαρτησίας του πανηγυρίζον, τῇ χάριτι καὶ βοηθείᾳ τῆς ἁγίας Θεοτόκου. Ἐν τέλει τῆς συλλογῆς προστίθεται τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσσοστόμου Λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, μεταφρασθεὶς διὰ στίχων ἰάμβων. Ἡ θαυμασία αὕτη συλλογὴ ἔχει μεγάλην οὐ μόνον θεολογικὴν ἀλλὰ καὶ φιλολογικὴν ἀξίαν.

Τέλος τὸ 7ον καὶ 8ον τεῦχος τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης ἐμπεριέχει τὸν Α'. τόμον τοῦ Θεοτοκαρίου καὶ ἐπιγράφεται «Πηγὴ Ἀγιάσματος». Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἐκτὸς τῶν ἐκδεδομένων κανόνων εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἀνέκδοτα, οἱ δ' ἐκδεδομένοι παρεβλήθησαν πρὸς πρωτότυπα αὐτῶν σωζόμενα ἐν διαφόροις κώδιξιν. Οὕτως ὥστε ἀποκατέστη ἐν πολλοῖς ὀρθῶς ἢ χωλαίνουσα γραφὴ καὶ προσφέρεται σήμερον τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ὑμνολογικὸς οὗτος πλοῦτος ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ ρυθμικῇ μορφῇ, ἀπηλλαγμένος κηρῶν καὶ ἀταξιῶν, οἷαι ἀπαντῶσιν ἐν πλησμονῇ ἀτυχῶς εἰς τὰ ἔντυπα τῆς Ἐκκλησίας βιβλία. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ βιβλίῳ, ἐν ᾧ ὡς ἐν σύμβλῳ ἐναπέθεσαν τὸ ἄρωμα καὶ τὸ μέλι τῆς καρδίας των αἱ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων σικαὶ εὐρίσκομεν, λέγει ὁ Σαβ. ἐκδότης, οἱ εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ τὰ κλεῖθρα ἕνα ἀντίξωμεν τὰς πύλας τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τῆς ὑπεράγघου Μητρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ δροσίσωμεν τὴν κατεψυγμένην ἐκ τοῦ καύσωνος τῆς ἁμαρτίας ταλαιπωρουμένην ψυχὴν μας εἰς τὰ θεῖα καὶ διαυγῆ ρεῖθρα τῆς πηγῆς τοῦ ἁγιάσματος.

Ὁ πρῶτος οὗτος τόμος τοῦ Θεοτοκαρίου περιέχει 107 κανόνας. εἰς τὴν Θεοτόκον τῶν τριῶν πρώτων ἤχων, ἀνεκδότους καὶ ἐκδεδομένους μὲν ἀλλὰ διορθωμένους δι' ἀντιβολῆς πρὸς τοὺς κώδικας. Ἀποτελεῖ ἀνεκτίμητον μνημεῖον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, εἶναι δὲ ἀπα-

ραίτητον διὰ πάντα ἱερὸν ναὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διὰ πᾶσαν βιβλιοθήκην. Ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν τόμων τῆς Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης δέον νὰ χαιρετισθῇ ὡς ἐξαιρετικὸν γεγονός, δέον δὲ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας νὰ τύχῃ ἐνθέρμου ὑποστηρίξεως.

X.

Rauschen, Dr. Gerhard, Patrologie. Die Schriften der Kirchenväter und inr Lehrgehalt. 10. u. 11. Auflage, neubearbeitet von Dr. theol. Berthold Altaner, o. ö. Professor an der Universität Breslau. (Herders Theologische Grundrisse.) gr 8° (XX u, 442 S.) Freiburg im Breisgau 1931. Herler. 10 M. in Leinwand 11,50 M.

Σπανίαν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσε τὸ μικρὸν τοῦτο Ἐγχειρίδιον Πατρολογίας ἕνεκα τοῦ πλουσίου περιεχομένου αὐτοῦ καὶ ἕνεκα τῆς ἐπιστημονικῆς συγκροτήσεως αὐτοῦ. Ἡ ἀνωτέρω 10 καὶ 11 ἔκδοσις, ἐντὸς ἐλαχίστου σχετικῶς χρονικοῦ διαστήματος, μαρτυρεῖ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην ἐπιτυχίαν καὶ τὴν χρησιμότητα τοῦ βιβλίου. Διότι ἐμφανίζεται τοῦτο πρὸ παντός ὡς περιληπτικὴ μὲν ἀλλὰ πλήρης, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ παραχθεῖσαν νέαν πνευματικὴν ζωὴν καὶ νέον πολιτισμὸν εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ Φιλοσοφίαν τῆς χριστιανικῆς Ἀρχαιότητος, ἔπειτα δὲ χρησιμεύει εἰς τὸν ἐρευνῶντα θεολογικῶς καὶ φιλολογικῶς τὰ μνημεῖα τῆς πατρολογικῆς ἐποχῆς ὡς ἀσφαλῆς ὁδηγός, διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς κατατάξεως τοῦ ὕλικου.

Ὅστω δ' ἐν Εἰσαγωγῇ ἐκτίθεται ἡ ἔννοια καὶ ἡ ἀξία τῆς Πατρολογίας, ἡ ἱστορία αὐτῆς ἢ νεωτέρα φιλολογία περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων, αἱ ἐκδόσεις, αἱ συλλογαὶ καὶ τὰ βοηθητικὰ μέσα.

Ἐν πρώτῳ μέρει ἐκτίθεται ἡ χριστιανικὴ φιλολογία τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων εἰς ἕξ κεφάλαια, ὧν τὸ τελευταῖον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τοὺς Ἀγιογράφους, τοὺς Χρονογράφους καὶ Ἱστορικοὺς τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων.

Τὸ δεῦτερον μέρος εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς χριστιανικῆς φιλολογίας τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς εἰς τέσσαρα κεφάλαια, τὸ τρίτον εἰς τὴν λήξιν τῆς πατρολογικῆς φιλολογίας καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν βάσεων τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τῶν μέσων χρόνων εἰς τρία κεφάλαια.

Ὅ,τι κατ' ἐξοχὴν χαρακτηρίζει τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦτο τῆς Πατρολογίας εἶναι ἡ πλουσία βιβλιογραφία. Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ (σ. 9—18)

παρέχεται γενικὴ ἀναγραφὴ τῆς βιβλιογραφίας. Ἀναγράφονται οὐ μόνον τὰ Πατρολογικὰ συγγράμματα, ἤτοι τὰ πραγματευόμενα γενικῶς περὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰδικώτερον τ' ἀναγόμενα εἰς τὰς διαφόρους λεπτομερείας τῶν πατρολογικῶν ἐρευνῶν. Ὁ ἐπιστατήσας τῆς ἐκδόσεως Β. Altaner, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Breslau, δὲν παρέλειψεν ἐν τῇ ἀναγραφῇ ταύτῃ καὶ τὸ τελευταῖον ἑλληνικὸν ἔργον, τὴν Πατρολογία τοῦ κ. Δημ. Μπαλάνου, ὡς καὶ ἄλλας πραγματείας ἐλλήνων θεολόγων. Τὴν αὐτὴν προσοχὴν κατέβαλε καὶ ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῆς βιβλιογραφίας ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου Πατρὸς καὶ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως. Ὡς σημειεῖ ὁ Altaner εἶναι τόσον πλουσία ἢ εἰς τοὺς Πατέρας καὶ ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς ἀναγομένη φιλολογία, ὥστε ἀπὸ τοῦ 1925 μέχρι τοῦ 1931 ἠρίθμησε 1800 μελέτας καὶ πραγματείας. Πᾶσαι δὲ αὗται εἶναι ἀναγεγραμμέναι ἐν τῷ Ἐγχειρίδιῳ Rauschen. Ἀλλὰ διέφυγον τὸν κ. Altaner ἱκαναὶ νεώτεροι ἑλληνικαὶ ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι, ὡς λ. χ. αἱ περὶ τοῦ Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου.

Ἡ περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν Πατέρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ἐκθεσις εἶναι σύντομος καὶ περιεκτικὴ, ἀλλὰ πάντοτε καιρῖα καὶ ἀκριβής, συνυποδεικνύονται δὲ ἐκάστοτε καὶ τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ἐν μεγίστῃ συντομίᾳ καὶ μᾶλλον περιλήψει, ἕνεκα τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἐγχειριδίου, ὅστις εἶναι ὅπως παράσχη γενικὴν ἔννοιαν τῆς πατρολογικῆς φιλολογίας καὶ ὁδηγήσῃ πρὸς λεπτομερεστέρας ἐρεῦνας. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης τὸ βιβλίον εἶναι χρήσιμον οὐ μόνον διὰ τοὺς θεολόγους ἀλλὰ καὶ διὰ πάντας τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καθοδηγηθῶσι πρὸς ἐξακριβωσιν πατρολογικοῦ τινος ζητήματος.

X.

«Ἐναΐσιμα» ἐπὶ τῇ τριακοστῇ πέμπτῃ ἐπετηρίδι τῆς Ἐπιστημονικῆς ἑνώσεως τοῦ Μακαρ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Σημαντικὸν καὶ περιφανὲς Ἐκκλησιαστικὸν γεγονός ἐλαβε χώραν λήγοντος τοῦ ἔτους 1931. Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος σὺν τοῖς ὀνοματηρίοις Αὐτοῦ τῇ 13 Νοεμβρίου, ἐώρτασε καὶ τὴν 35ῃν ἐπετηρίδα τοῦ συγγραφικοῦ Αὐτοῦ ἔργου, καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐν γένει ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων δράσεως. Μαθηταὶ καὶ συναδέλφοι καὶ θαυμασταὶ καὶ φίλοι τῆς Α. Μ. παρεκάλεσαν τὸν Ἑλλόγιμον τοῦ Ἀθῆνῃσι Πανεπιστημίου καθηγη-

τὴν τῆς Θεολογίας κ. Γρ. Χ. Παπαμιχαήλ, καθ' ὃ μαθητὴν καὶ συνάδελφον εἶτα τοῦ ἐορτάζοντος, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἐπιμέλειαν ἐκδόσεως τιμητικοῦ τόμου πρὸς ἀνάμνησιν τοιοῦτου Ἀνδρὸς ἐπιστημονικοῦ ἰωβιλαίου, περιλαμβάνοντος ἐπιστημονικὰς πραγματείας ἢ χαιρετιστηρίους προσαγορεύσεις ἢ ἀναμνήσεις. Ὁ κ. Καθηγητὴς τυγχάνων Διευθυντῆς τῆς «Θεολογίας» καὶ Ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησίας» ἔφερον ἐπιτυχῶς εἰς πέρας τὸ ἀναληφθὲν ἔργον, ἐκδοθέντος καλλιτεχνικοῦ τόμου ὑπὸ τίτλον «Ἐναίσιμα» ἐκ σελ. 15+571 (Ἀθῆναι Τυπογραφεῖον «Φοῖνιξ» Σταδίου 44, 1931 σχ. 8ον).

Προτάσσεται ἡ Εἰκὼν τῆς Α.Μ. ἀπλῆ μὲ ἐν ταπεινὸν Ἐγκόλπιον ἄνευ ἄλλων διασήμων ποικίλων καὶ κοσμημάτων ματαιοφανῶν. Ἐν ἀρχῇ δημοσιεύεται ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων ἐξ ὧν μανθάνομεν ὅτι ὁ τόμος περιλαμβάνει 32 τὸν ἀριθμὸν Ἐπιστημονικὰς διατριβὰς συναδέλφων καὶ μαθητῶν καὶ φίλων τοῦ ἐορτάζοντος, ὡς καὶ 28 ἀναμνηστικὰς ἐπιστολάς ἐκ διαφόρων φίλων καὶ μαθητῶν προερχομένας. Πρὸ τούτων ὅμως προτάσσονται ἀπολυθεῖσα Ἐγκύκλιος διὰ τὰ Ἐναίσιμα τοῦ ἀναλαβόντος τὴν ἐκδοσιν κ. Καθηγητοῦ μετὰ τῆς φωτογραφίας αὐτοῦ ἐργαζομένου ἐν τῇ ἰδίᾳ Βιβλιοθήκῃ, καὶ προσφώνησις τοῦ ἰδίου ἐπιδίδοντος τὰ Ἐναίσιμα τῷ ἐορτάζοντι τῇ 13 Νοεμβρίου.

Συγχαρητήρια γράμματα κατόπιν καταχωρίζονται τῶν Πατριαρχῶν Κων]σταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου. Πρῶτα δὲ μετὰ ταῦτα ἔπονται ἡ βιογραφία τοῦ ἐορτάζομένου καὶ κατάλογος καθ' ὅλην τῶν αὐτοῦ δημοσιευμάτων. Καταμανθάνομεν ἐκ τούτων ὅτι ἡ Α. Μ. ἐγεννήθη ἐν Μαδύτῳ τῇ Θρακικῇ τῇ 1 Ἰουλίου 1868 μαθητεύσας δὲ ἐν ταῖς σχολαῖς Μεγάλῃ τοῦ Γένους καὶ Ἱερατικῇ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ἐν τῇ Σταυριάδι τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἐν τῇ Συμυρναίᾳ Ἐδαγγελικῇ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὡς τότε τοῦτο καλῶς ἐπεγράφετο, καὶ λιπαρῶς ἐκμορφωθείς ἐν ταῖς Ἀκαδημαῖς Κιέβου καὶ Πετρούπολεως ἐκεῖθεν ἔλαβε τὸ τῆς Θεολογίας δίπλωμα (1895).

Ἀποδοθεὶς οὕτως εἰς τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους διήλθε τὸν τῆς Θεολογίας δόλιχον «αἰὲν ἀριστεύειν» πρῶτον μὲν ὡς καθηγητῆς καὶ εἶτα διευθυντῆς τῆς Σταυριάδος Ἱεροσολύμων Σχολῆς ἔνθα καὶ ἡ μετάνοια αὐτοῦ ἀποκαρεῖς καὶ τὴν χειροτονίαν Διακόνου καὶ Πρεσβυτέρου λαβὼν, εἶτα ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ, ἀνελθὼν κατόπιν τὴν ὑψηλὴν πανεπιστημιακὴν καθέδραν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας πρὸς διαδοχὴν ἐκεῖνου τοῦ Ἀναστ. Διομήδους Κυριακοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ ψήφῳ Συνοδικῇ

μετεκλήθη εἰς διαδοχὴν τῶν Διονυσίων καὶ Ἱεροθέων καὶ Λεωνιδῶν. Διαπορεῖ δέ τις ἀληθῶς διεξερχόμενος τὸν κατάλογον τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Ἀνδρός, ἐν οἷς διαλάμπει ἢ τε σοφία καὶ ἡ φιλοπονία, τῆς γραφίδος ἔκτον δακτύλου ἐν τῇ δεξιᾷ ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη καταστάσεως, ἀνευ κοπώσεως καὶ νυσταγμοῦ.

Οὕτως ἀρχοῦνται ἐν συνεχείᾳ τούτων αἱ Ἐπιστημονικαὶ διατριβαί. Ὁ καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ δικαίου τοῦ Ἀθήνησι Πανεπ. κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος δημοσιεῖ ἐπίκαιρον μελέτην περὶ Κωδικοποιήσεως τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὑπερθεῖμα εὑρηται ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς προσεχούσης Προσυνόδου. Ὅντως καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία ἔχει ἤδη τὸ νέον Corpus juris canonici ἐπὶ Πάπα Βενεδίκτου ΧΥ καταρτισθέν, ἐτοιμάζει δὲ ὅμοιον διὰ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ Οὐνίτας, εἶναι ἀπαραιτήτων ὅπως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία προετοιμάσῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην διὰ τὴν μέλλουσαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, πρωτοβουλία τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου.

Ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμ. καὶ διάδοχος ἐν τῇ διευθύνσει τῆς Ἐκκλησι. Ριζαρείου Σχολῆς τοῦ ἐορτάζοντος κ. Εὐάγγελος Ἀντωνιάδης δημοσιεῖ ἐν συνέχειᾳ ἐργασίας του ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ριζαρείου σχολῆς (1829—1830), ἐρμηγελίαν ἐπιγραφῶν ψαλμῶν τινῶν τοῦ ψαλτήρος.

Ὁ κ. Γ. Ἀρβανιτάκης γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων ἀγιοταφικῶν μελετῶν δημοσιεῖ περὶ τῆς δεξαμενῆς τῶν Ἀμυγδαλῶν ἐν Ἱερουσαλῆμ ἣν ταυτίζει μετὰ τὴν νῦν στέρνα τοῦ Ἀδραὰμ λεγομένην τὸν Ἰώσηπον ἔχων ὁδηγόν. Ἐν τούτῳ ὁμοῦς παρεισέφερε τυπογραφικὸν ἀβλέπημα ἐξ οὗ φέρεται ὅτι ὁ Fergusson γράφας σχετικῶς τὸ 1851 ἔτος ἐν Λονδίῳ ἦν τλησεν ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Langlois γράψαντος τὸ 1861 ἔτος ἐν Παρισίοις.

Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀδαμ. Ν. Διαμαντόπουλος γνωστὸς ἐκ τῶν περισπουδάστων μελετῶν του περὶ τὴν Φλωρεντιανὴν Σύνοδον, δημοσιεῖ ἐν ἀναρίσει δημοσιευμάτων κατωτέρων Θεολόγων ἰδίᾳ τῶν Houbanblanchy καὶ Batiffol, οἵτινες ἐξ ἀνεπαρκῶς γνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς παρερμηνεύουσι ῥήσεις ἐν ἐπιστολαῖς τοῦ Μ. Βασιλείου ὑπὲρ τοῦ Πρωτείου τοῦ Ῥώμης.

Δημοσιεύεται δὲ ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. ὡς φοιτητοῦ τοῦ τοῦ Ἔθν. Πανεπιστημίου λαϊκοῦ ὄντος.

Ὁ Πρύτανης καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κ. Ι. Δουβουνιώτης περὶ τὴν παλαιογραφίαν δι' ἐξαιρέτων μελετῶν ἀσχολούμενος δημοσιεῖ δύο Διαθήκας τῆς Ζαφείρας Ἀλε-

ξάνδρου Μαυροκορδάτου, τῆς μιᾶς συνταχθείσης ἐν Βενετίᾳ τὸ 1826 ἔτος καὶ τροποποιηθείσης ἐν Ὁδησῶ τὸ 1827 ἔτος καὶ τῆς ἐτέρας ἐν Κων)πόλει τὸ 1831 ἔτος. Βεβαιοῦται δὲ τὸ γνήσιον τῆς πρώτης Διαθήκης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Δαλματίας Ἀλβανίας καὶ Ἰστρίας Βενεδικτοῦ καὶ τῶν Ἱερῶν τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀνδρέα Ἀρδαβάνη καὶ Ἰω. Βισβάρδη καὶ δύο λαϊκῶν, ὧν αἱ αὐτόγραφα δημοσιεύονται ὑπογραφαί.

Ὁ Δαλματίας Βενέδικτος εἶναι ὁ Βενέδικτος Κράλιεβιτς Σλαῦος ἐξελληνισθεὶς Κραλίδης προσυπογραφόμενος ἐν ἐγγράφοις, ὅστις καὶ ὡς πρῶην Δαλματίας διηκόνησεν ἐν τῷ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῷ Ναῶ, ἐν τῷ Σολέα τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ ἐνταφιασθῆ ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δείκνυται¹.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι μέρος τῆς διατιθεμένης περιουσίας συνίσταται ἐξ εἴκοσι μιᾶς ἐκ γρ. 16,507 ἐν ὄλῳ ἑμολογιῶν ὑπογεγραμμένων ὑπὸ Ἀρχιερέων λόγῳ χρεῶν των πρὸς αὐτήν. Οὕτως ὁ Κρήνης Ἰγνάτιος ἐν ἑμολογίᾳ τῆς Ε' Νοεμ. αὐτῆς ὑπόσχεται νὰ ἐπιστρέψῃ τὰ ὄσα ἐδανείσθη 1500 γρ. ἐπὶ τόκῳ πεντήκοντα γροσίων τὸ πουργεῖον ἐτησίως. Προσυπογράφονται δὲ ὡς μάρτυρες μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὀφειλέτου πέντε ἕτεροι Μητροπολίται ὧν αἱ ὑπογραφαὶ εἰσὶ δυσξύμβλητοι. Εἰσὶ δὲ οἱ χρεώσται ἕτεροι Ἀρχιερεῖς οἱ Σερρῶν Ἡλιουπόλεως Ἐλευθερουπόλεως Ἰωαννίνων Σμύρνης Ἀγχιάλου Λαρίσης Δράμας Ἀρτης Μυτιλήνης Κισσεντιλίου Ἐφέσου Διδυμοστείου Νικομηδείας Ἀδριανουπόλεως Φιλιππουπόλεως καὶ Βάρνης. Ἡ δευτέρα διαθήκη ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνώπιον τοῦ Σωτηριουπόλεως Σωφρονίου, Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου προΐσταμένου τῆς Ἐκκλησίας Ταξιαρχῶν Μ. Ρεύματος ὅστις ἐν τῷ κειμένῳ αὐτοτιτολοφορεῖται Πανιερώτατος.

Ὁ ἐν Ἀμβούργῳ κ. Β. Ἐξάρχος βοηθὸς παρὰ τῇ παιδαγ. σπουδαστηρίῳ τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ πανεπιστημίου δημοσιεύει μακρὰν μελέτην ὑπὸ ἐπιγραφὴν «Ἡ θέσις τῶν Ἑλλήνων θεολόγων ἐν τῇ ἐκπαίδευσί» ἐν ᾗ ἀναλύει τὰς σπουδὰς τῶν τε διπλωματούχων τῆς Φιλολογίας καὶ Θεολογίας, ἀποφαινόμενος ὅτι ὁ Θεολόγος ὡς πρὸς τὸν καταρτισμὸν διὰ πάντα τὰ ἐν τῷ σχολείῳ μαθήματα οὐδενὸς ὑστερεῖ τοῦ φιλολόγου συναδέλφου του.

1. Πρὸβλ. τὸ ἑμὸν δημοσίευμα ὁ τελευταῖος Ἀρχιερ. προΐσταμένος τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλλήν. Ναοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Δαλματίας Βενέδικτος ἐν Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ Κων)λεως 1912 ἀριθ. 14.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. κατὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τῆς Θεολογ. Ἀκαδημίας Πετροπόλεως ὡς λαϊκοῦ.

Ὁ Αἰδεσιμολογ. Οἰκονόμος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρέων κ. Γ. Ζαχαρούλης δημοσιεύει ἱστορικὴν περὶ νηστείας μελέτην.

Ὁ κ. Σπυρ. Μ. Καλιάφας ἐπόπτης τῶν σχολείων τῆς Φιλελευθέρου δευτικῆς Ἐταιρείας δημοσιεύει φιλοσοφικὴν μελέτην περὶ τὸ πρόβλημα τῆς υπάρξεως τοῦ Θεοῦ, καταλήγων ὅτι τὸ ζήτημα τῆς υπάρξεως Θεοῦ σήμερον δὲν εἶναι ἐντελῶς ζήτημα τυφλῆς πίστεως ἀλλ' εἶνε κυρίως ἐν μεγάλῃ μοίρᾳ καὶ ζήτημα ἐλλόγου γνώσεως.

Ὁ Γέρον Πρωτεπιστάτης τοῦ Ἁγίου ὄρους Εὐλόγιος Κουρίλας Λαυριώτης Μοναχὸς καὶ διδάκτωρ τῆς φιλολογίας δημοσιεύει Μοναχολογικὰ ἤτοι τὰ αἶτια διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς παρακμῆς τοῦ κοινοβίου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἡ ἐπικράτησις τῆς ἰδιορρυθμίας. Τὴν κοινοβιακὴν ζωὴν ἐπέβαλεν ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σίλβεστρος (1585) ἐλθὼν εἰς Ἁγιον ὄρος ὡς προσκυνητῆς ὅστις καὶ Σιγίλλιον σχετικὸν ἐξέδωτο ἐν ᾧ υπογράφεται καὶ ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου ὄρους Ματθαῖος ὅπερ ἐκύρωσε καὶ Ἱερεμίας ὁ Οἰκουμενικός. Εἶτα δὲ καὶ Καλλίνικος Ε' καὶ Γρηγόριος Ε' καὶ Ἀνθιμος ὁ Δ'.

Ὁ εὐσεβὴς φιλόσοφος καθηγητῆς τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου κ. Κ. Λογοθέτης γνωστὸς ἐκ τοῦ περισπουδάστου ἔργου τοῦ βραβευθέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν περὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων, δημοσιεύει μελέτην περὶ τοῦ φιλοσόφου Bonaventura τοῦ φραγκισκανοῦ Καρδινάλιου, ἣν ἀναλύων καταλήγει ὅτι αὕτη κυριώτατον προτίθεται σκοπὸν νὰ καθοδηγήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν.

Δημοσιεύεται ἐνταῦθα ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. ὡς καθηγητοῦ τῆς Σταυριάδος σχολῆς λαϊκοῦ.

Ὁ κ. Νικ. Ι. Λούβαρης καθηγητῆς τῆς θεολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου δημοσιεύει περὶ τῆς ψυχολογίας τῆς θρησκείας, ἐν ἣ λαμπρᾷ μελέτῃ γνωμοδοτεῖ ὅτι ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὴν θρησκείαν ἀφοῦ ἐπὶ μίαν πεντηκονταετίαν εἶχε κηρυχθῆ ὁ θάνατος αὐτῆς.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. ὡς Κληρικοῦ Διακόνου τῆς Θεολογ. σχολῆς τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ γερὰς καθηγητῆς τῆς θεολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου κ. Ἰω. Ε. Μεσολωρᾶς δημοσιεύει περὶ ἀνεξιθρησκείας ἐρωτῶν τί ἐπιζητοῦσιν ἐν Ἑλλάδι οἱ προσηλυτισταὶ καὶ ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ Ἑλλην.

Ἔθνος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦσαν τὰ ὄργανα δι' ὧν διεκηρύχθη ἐστερωθῆ καὶ ὀρθῶς διευτυπώθη ἐν ταῖς ἑπτὰ Οἴκουμ. Συνόδοις τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου.

Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καθηγητῆς καὶ Διευθ. τοῦ πατριαρχικοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλ. Φάρος κ. Εὐγ. Μιχαηλίδης δημοσιεύει τὴν συμβολὴν τῆς Α. Μ. τὴν συγγραφικὴν καὶ προσωπικὴν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν Ἀλεξανδρείας.

Ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημ. Σ. Μπαλάνος δημοσιεύει περισπούδαστον ἱστορικὴν μελέτην περὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ σχολὴ ἰδρύθη διὰ τοῦ ἀπὸ 14 Ἀπριλ. 1837 Β. Δ. ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὅπερ ἔκειτο ξέν τῇ γνωστῇ τοῦ Κ. Κλεάνθους ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν¹, οἰκίαν, πρῶτοι δὲ καθηγηταὶ αὐτῆς διορίσθησαν ὁ ἀρχιμανδρίτης Μισαήλ Ἀποστολίδης ὁ Κρής ἐφημερεύσας ἐν Τεργέστη καὶ Μονάχῳ, ὁ Ἱερομ. Θεόκλητος Φαρμακίδης καὶ ὁ ἐκ Τεργέστης Κων. Κοντογόνης. Μέχρι τέλους δὲ τοῦ λήξαντος ἔτους διορίσθησαν ἐν ὄλῳ 31 καθηγηταὶ τούτων δημοσιεύονται μετ' ἐπιμελείας πολλῆς βιογραφικαὶ σημειώσεις τὰ διδασκόμενα ὑπ' αὐτῶν μαθήματα, τὰ συγγράμματα αὐτῶν² καὶ αἱ αἰ φωτογραφίαι, πλὴν τοῦ Δαμιανοῦ Λυβεροπούλου καὶ Διον. Κλεώπα μὴ εὑρεθεισῶν. Ἐκ τούτων ἦσαν Κληρικοὶ 11 ἐξ ὧν 6 ἐγένοντο Ἀρχιερεῖς. Ἐκ τῶν 31 καθηγητῶν³ ἑννέα ἐχρημάτισαν Πρυτάνεις δέκα ἤδη μετὰ τοῦ νῦν Πρυτάνεως κ. Κ. Δυοβουνιώτη ἐξ ὧν δις ὁ Μισαήλ Ἀποστολίδης, ὅστις καὶ πρῶτος ἐχρημάτισε Κοσμητῶρ. Εἶτα γίνεται εὐρύτατος λόγος περὶ τῶν φοιτητῶν ἀνεληθόντων μέχρι τοῦ 1930 εἰς 1850 ἐπὶ συνόλου 72.349 φοιτητῶν, ἐκ τούτων 7 ἦσαν δεσποινίδες. Ἡ πραγματεία τοῦ κ. Μπαλάνου εἶναι ἡ μεγαλειτέρα κατὰ τὴν ἑκτασιν ὄλων τῶν ἄλλων.

Ὁ κ. Π. Μπρατσαϊώτης καθηγητῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου τῆς Θεολογίας δημοσιεύει μακρὰν πραγματείαν περὶ τῆς λεγομένης διαλεκτικῆς θεολογίας πρῶτος οὗτος γνωρίζων ἡμῖν τὴν νέαν ταύτην τῆς Θεολογίας τροπὴν, ἐν ᾗ πλεῖστοι ἔγραψαν Καθολικοὶ καὶ Προτεστάνται εἰς δὲ Ῥώσσοις. Ἐπεταὶ τῆς μελέτης μακρὰ βιβλιογραφία σχετικὴ τοῦ θέματος.

Ὁ γεραρὸς καθηγητῆς κ. Β. Α. Μυστακίδης γνωστὸς διὰ τὰς περὶ

1. Ἴσως εἶναι ὁ ἐν Τεργέστη ἀποθανὼν Ἀρχιδιδάσκαλος Κλεάνθης.

2. Εἰς τὰ τοῦ Μισαήλ Ἀποστολίδου προσθετέον καὶ Ἱερά Ἱστορία Ἀθηνῶν 1837.

3. Ἐκ παραδρομῆς ἐν τῇ σελ. 160 ἀναγράφονται ὡς 37 οἱ ὄλοι καθηγηταί.

τὸν Μ. Κρούσιον· σοφᾶς αὐτοῦ πραγματείας δημοσιεύει περὶ Γεωρ. Παχυμέρη Πρωτεκδίκου καὶ δικαιοφύλακος μετὰ τῆς Εἰκόνας τοῦ ἐκ κώδικος ἀνήκοντος εἰς τὸν Κρούσιον, καὶ ἐπιστολὴν τούτου πρὸς Θεοδόσιον Ζυγομαλᾶν.

Ὁ κ. Κων. Δ. Παπαδημητρίου καθηγητῆς τῆς Μουσικῆς ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ δημοσιεύει ἀνάλυσιν τῶν δύο ἔργων τοῦ γνωστοῦ μουσοτραφουῦς Ἱεράρχου Χρυσάνθου τοῦ ἐκ Μαδύτου, τῆς Εἰσαγωγῆς (1821) καὶ τοῦ Μεγ. θεωρητικοῦ (Γεργέστη 1832). Οὗτος εἶναι ὁ διάσημος ἐφευρέτης τῆς νέας μεθόδου τὸ 1814 ἔτος.

Ὁ Αἰδεσιμολογ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Νικ. Π. Παπαδόπουλος Πρωθιερεὺς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Γεωργίου Καρύκη δημοσιεύει λαμπρὰν πραγματείαν ἱστορικὴν ἀναλύων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν τὰς προσπάθειάς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Ἀγῶνος πρὸς σύστασιν διαρκοῦς Ἱεραῶς Συνόδου τῶν τότε Ἀρχιερέων.

Ὁ καθηγητῆς τῆς Ἀπολογητικῆς τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου καὶ ἐκδότης τῶν Ἐναισιμῶν κ. Γρηγ. Χ. Παπαμιχαήλ δημοσιεύει σοβαροτάτην φιλοσοφικὴν μελέτην περὶ μαθηματικῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, διὰ πρώτην φορὰν παρ' ἡμῖν τοιοῦτου θέματος ἐξεταζομένου.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται εἰκὼν τῆς Α. Μ. ἐν τῷ γραφεῖ τῆς Σταυριάδος σχολῆς.

Ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Θεολόγος Παρασκευαῖδης προϊστάμενος τοῦ ἐν Λιψίᾳ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ ἤδη τοῦ πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ Καπνικαρέας Ἀθηνῶν δημοσιεύει περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ μορφωτικῆς ἀπόψεως ἀποδεικνύων ὅτι οὐδὲν ἄλλο βιβλίον δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον, ὃ δὲ Χριστὸς εἶναι τὸ ἀπόλυτον μορφωτικὸν ἰδανικὸν τῆς ἀνθρωπότητος καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημ. Π. Πασχάλης γνωστὸς καὶ σοφὸς ἱστοριοδίφης δημοσιεύει περὶ τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου Διονυσίου Γ' τοῦ Βαρδαλῆ. Ἐξετάζει τὴν οἰκογενειακὴν αὐτοῦ καταγωγὴν, τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Λαρίσης ἐξ ἧς τὸ 1662 ἐγένετο Οἴκουμ. Πατριάρχης παραμείνας 3 ἔτη καὶ 4 μῆνας, ἀποθανὼν δὲ ἐφησυχάζων ἐν Λαύρᾳ τοῦ Ἁθω οὗ καὶ ἡ Εἰκὼν δημοσιεύεται.

Ὁ κανονολόγος κ. Δημ. Πετρακᾶκος δημοσιεύει ἱστορικὴν μελέτην ἐξετάζων τὴν δρᾶσιν τοῦ Κλήρου κατὰ τὸν Ἱερόν Ἀγῶνα εἰς τὰς πολιτικὰς περιστάσεις δημοσιεύων ἐκ τῶν πηγῶν διάφορα ἔγγραφα ἀνέκδοτα δι' ὧν δηλοῦται ἡ δρᾶσις πολλῶν Κληρικῶν.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται Εἰκὼν τῶν μαθητῶν τῆς Σταυριάδος σχολῆς ἔξωθεν αὐτῆς.

Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Πολύκαρπος δημοσιεύει περὶ τῶν ἐκ τῆς παροικίας αὐτοῦ νεοφανῶν Ἁγίων, οἵτινες εἰσὶν ὁ Χριστιανουπόλεως Ἀθανάσιος κοιμηθεὶς τὸ 1735 ἔτος. Ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τῇ 17 Μαΐου, τὴν δὲ ἀκολουθίαν ἐξέδοτο (ἢ συνέθετο; νομίζομεν) ὁ ἀοιδίμος Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἰωάννης, ὁ Κων)πόλεως Γρηγόριος Ε' ὁ ἔθνομάρτυς ὅστις διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν εἶναι καὶ δὲν εἶναι Ἅγιος ἐνῶ οἱ Ρῶσοι ἀφ' ἧς ἐμαρτύρησεν ἀνεκήρυξαν τοῦτον. Ἡ μνήμη του ὡς Ἁγίου ἑορτάζεται μόνον ἐν Γορτυνίᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου τὴν δὲ ἀκολουθίαν του συνέθεσεν ὁ Ζακύνθου Νικόλαος ἔ Κοκκίνης, ὁ νεομάρτυς Εὐθύμιος τῇ 22 Μαρτίου 1814 ἐν Κων)πόλει μαρτυρήσας, ὁ ὅσιος Γεράσιμος ὁ ἐν Μακρυνίτση ἀσκήσας τῇ 15 7]βρίου ἑορταζόμενος¹.

Ὁ κ. Θεόδωρος Μ. Ποπέσκου καθηγητῆς τῆς Θεολογίας τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ πανεπιστημίου δημοσιεύει περισπούδαστον πραγματεῖαν, Διατὶ ἐπετέθη κατὰ τῶν Λατίνων ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ Κηρουλάριος, ἀναιρῶν τὰς κατὰ τοῦ πατριάρχου τούτου κατηγορίας τῶν Δυτικῶν.

Ὁ πανοσιολογ. ἀρχιμ. κ. Βασίλειος Στεφανίδης καθηγητῆς τῆς Θεολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι πανεπιστημίου δημοσιεύει μελέτην ἵνα καταδείξῃ ὡς γνησίους τοὺς 3ον, 4ον καὶ 5ον κανόνας τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου οὗς πρῶτος ἠμφισβήτησεν ὁ Friedrich καὶ ἡ Α. Μ. ἐν «Ν. Σιών» (1906) ὁ ἑορτάζων προκάτοχος ἐν τῇ πανεπιστημιακῇ ἔδρᾳ τυγχάνων.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. ὡς Διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου σχολῆς.

1. Σημ. Τὸ ὅτι ἡ κοινὴ συνείδησις ἐθεώρησεν Ἅγιον τὸν Γρηγόριον δηλοῦται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τότε Πρεσβύτερος καὶ εἶτα χηρεύσας Ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου γενόμενος Νικόλαος, τὸ 1822 ἔτος συνέθεσεν αὐτῷ ἁσματικὴν ἀκολουθίαν ὀλίγον δηλ. μετὰ τὸ μαρτύριον αὐτοῦ. Αὕτη ἐπιθεωρήθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Ἀβερκίου Λαμπίρη τοῦ εἶτα Πατρῶν καὶ Ἡλείας Ἀρχιεπισκόπου ἐξεδόθη Ἀθῆναι 1871, ἐν Πάτραις ἐξεδόθη τὸ 1871 «Συνταχθεῖσα καὶ πλουτισθεῖσα ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν λογίων», δὲν ἀναφέρει ὁ τίτλος οὕτε τὸν Νικ. Κατραμῆν οὕτε τὸν Ἀβερκίον Λαμπίρη, δὲν γνωρίζω ἂν εἶναι ἡ ἴδια ἢ ἄλλη σύνθεσις μὴ ἰδὼν αὐτήν. Ἡ πρώτη ἐκδοσις ἐπανεξεδόθη τὸ ἴδιον 1871 ἔτος ὑπὸ Γ. Ν. Πιλαθίου συμπεριληφθεῖσα εἰς τὸ πόνημα «Τὰ κατὰ τὸν ἀοιδίμον Πατριάρχην Γρηγόριον κτλ. Ἀθῆναι». Ἐτέρα ἐκδοσις ἐγένετο Ἀθῆναι 1921 ὑπὸ Ἀνδ. Πάσχου. Ὅταν ἐγένετο ἡ μετακομιδὴ ἐκ Ρωσσίας τῶν Δειψάνων τοῦ Γρηγορίου εἰς Ἀθῆνας ἔγραψε κατὰ τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ τὸ περιοδικὸν «Ὀρθόδοξος Ἐπιθεώρησις» (ἀρ. 44 1871), καὶ ὑπὲρ αὐτῆς εἰς φυλλάδιον ὁ Θ. Καροῦσος (Ἐν Κεφαλληνίᾳ 1871). † Θ. Φ. Ι.

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου Ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς τῆς θεολογίας τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου δημοσιεύει πραγματείαν περὶ τῆς Ἐκκλησ. τέχνης ἐν σχέσει μὲ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ὧν φράσεις τινες εἰς τὰς ὀμιλίας των κατὰ τῆς πολυτελείας παρεξηγοῦντο καὶ συνεχέοντο ὡς μισούντων τὴν τέχνην, ἣν γνώμην εἶχε διατυπώσει καὶ ὁ τῆς Πατρολογίας καθηγητὴς κ. Δ. Μπαλάνος (Ἐπ. Βυζ. σπουδῶν Ζ' σ. 133).

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρ. Λεοντοπόλεως κ. Σωφρόνιος δημοσιεύει μελέτην περὶ τοῦ Μητροπολίτου Εὐχαΐτων Ἰωάννου τοῦ Μαυρόποδος τοῦ ἐμπνευσμένου ὑμνογράφου, περὶ τὰ μέσα τοῦ 11ου αἰῶνος ἀκμάσαντος.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται εἰκὼν τῆς Ἐκκλησ. Ριζαρείου σχολῆς.

Ὁ κ. Π. Τρεμπέλας ὁ γνωστὸς κήρυξ τοῦ θεοῦ λόγου καὶ συντάκτης τῆς «Ζωῆς», δημοσιεύει μελέτην περὶ Κατακομβῶν, ἐξετάζων τὴν ὀνομασίαν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν αἵτινες ἦσαν ὑπόγεια κοιμητήρια ἰδίως ἐν Ρώμῃ μὲ 6 - 7 ἑκάτομ. τάφους, καὶ περιγραφὴν αὐτῶν, μετὰ πλουσίας βιβλιογραφίας.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται εἰκὼν ἐκδρομῆς εἰς Δαφνὶ τοῦ Διευθυντοῦ Α. Μ. τῶν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Ὁ κ. Κ. Ἀμαντὸς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ «Ἑλληνικά» ἱστορικὴν δημοσιεύει μελέτην περὶ τῆς Μονῆς τῶν Μουνδῶν ἐν Χίῳ, ὡς καὶ πατριαρχικὰ σχετικὰ σιγίλλια μετ' αὐτογράφων.

Ὁ γεραρὸς καθηγητὴς τῆς Χαλκιδίδος Θεολογικῆς σχολῆς κ. Β. Ἀντωνιάδης σχολάζων ἤδη Ἀθήναζε δημοσιεύει χρηστολογικοὺς ἄρθρους ἀπὸ τὴν Κ. Διαθήκην ἢτοι ὀνόματα ἢ λέξεις εὐχρηστούσας ἐν τῇ Κ. Δ. πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ Κυρίου, καὶ περὶ τῆς τοῦ Λόγου διδασκαλίας τοῦ Ἰωάννου ἐν σχέσει πρὸς τὸν Φίλωνα.

Ἐνταῦθα δημοσιεύεται ἡ εἰκὼν τῆς Α. Μ. ὡς Διευθυντοῦ μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ συμβούλων τῆς Ριζαρείου σχολῆς.

Ὁ κ. Β. Μ. Βέλλας ὑφηγητὴς ἐν τῇ Θεολογ. σχολῇ τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου δημοσιεύει μελέτην περὶ τριῶν χωρίων τῆς Π. Διαθήκης. (Γεν. 12,16-17, Γεν. 20,17-18, Ψαλ. 23,22) ὧν τὴν ἐννοίαν διεκρινίζει, καταλήγων ὅτι εἰς τὰς κριτικὰς ἐργασίας τοῦ κειμένου τῆς Π. Δ. δεόν νὰ λαμβάνητε ὑπ' ὄψιν ἢ περίπτωσις ἀκουστικῶν σφαλμάτων διότι πιθανώτατα τὰ ἱερά κείμενα ἐπολλαπλασιάζοντο οὐ μόνον δι' ἀντιγραφῆς ἀλλὰ καὶ δι' ὑπαγορεύσεως.

Τέλος ὁ ὑποφαινόμενος δημοσιεύει μελέτην περὶ μεταθέσεως τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καθ' ἣν περίπτωσιν αὕτη συμπίπτει ἐν Μ. Παρασκευῇ ἢ Σαββάτῳ, ὅπερ εἰς τοὺς παρελθόντας αἰῶνας δὲν συνέβαιεν ὅτε ἐτελεῖτο ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις καὶ Λειτουργία Χρυσοστόμου.

Ὁ βωτὸν τερματίζεται ἡ σειρά τῶν 32 ἐπιστημονικῶν διατριβῶν καὶ

ἔπονται ἐπιστολαὶ μαθητῶν καὶ φίλων τῆς Α. Μ. εὐχετικά καὶ συγχαρητήρια, ἐν αἷς καταδηλοῦται ὁ σεβασμὸς δὲ ἀπολαμβάνει καὶ ἡ ἐκτίμησις ὡς τε διδάσκαλος καὶ συγγραφεὺς καὶ Ἱεράρχης ἡ Α. Μ.

Προσέτι δημοσιεύεται ποίησις «ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου» τοῦ ἐμπνευσμένου καὶ σοφοῦ συγγραφέως Μεγ. Οἰκονόμου τῆς Μ. τοῦ Χ. Ἐκκλησίας κ. Κων. Ν. Καλλινίκου. Ἐπονται εἰκόνες τῆς πανεπιστ. Συγκλήτου ἧς μετείχε καὶ ἡ Α. Μ. ἡ μετάβασις εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Α. Μ. διὰ τὸ Μήνυμα ὅτε ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος, τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν Α' συνέλευσιν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς Α. Μ., τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Μ. Διαρκοῦς Ἱερέως Συνόδου τῆς ΟΕ' περιόδου μετὰ τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας κ. Θεοδοσίου Σπερράντζα, τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ὁμοίως περιλήψεις Γαλλιστί τῶν 32 ἐπιστημονικῶν διατριβῶν καὶ τέλος Ὀνοματολόγιον.

Ἐκ τῶν 32 γραψάντων τὰς ἐν τῷ πανηγυρικῷ τόμῳ ἐπιστημονικὰς διατριβάς 23 εἰσι λαϊκοὶ ἕνδεκα δὲ τούτων καθηγῆται τοῦ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ ἕξ ὧν δύο τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Θεολογικῆς, δύο δὲ ὑψηγῆται τῆς Θεολογίας, καὶ δύο τῆς κατὰ Χάλκην σχολῆς σχολάζοντες. Εἰσὶν προσέτι 9 Κληρικοὶ ἐκ τούτων εἰς εἶναι Μοναχός, δύο εἰσὶν Οἰκονόμος καὶ Πρωτοπρεσβύτερος, τρεῖς Ἀρχιμανδρίται ἕξ ὧν εἰς καθηγῆται τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς σχολάζων Μητροπολίτης ἐξωκκληματικὸς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιστέλλον, καὶ δύο Μητροπολίται τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος οὐδεὶς δὲ τῶν νέων χωρῶν.

Εἰς τὰς «ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις» ἀναφέρονται 8 Ἀρχιερεῖς ἐν ᾧ εἰσὶν 9 παραλείπεται δ' Ἰορδάνου Τιμόθεος, ὡς καὶ 13 ἱερεῖς Διάκονοι καὶ Μοναχοί.

Εἶναι ὄντως ἀπορίας ἄξιον ὅτι ἐκ τῶν ἑκατὸν περίπου Ἀρχιερέων τῶν ἐν Ἑλλάδι διούντων δρώντων καὶ σχολαζόντων, εὐρέθησαν μόνον δύο νὰ γράψωσιν ἐπιστημονικὰς πραγματείας πρὸς ἀνάμνησιν εἰς τόσον περιφανῆ ἑορτὴν τοῦ Πρώτου ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν. Ἄξιον δὲ ἀπορίας προσέτι εἶναι ὅτι οὐδαμῶς ἐνεφανίσθη κατὰ τὴν ἑορτήν ἡμέραν ἡ Θεολογικὴ τοῦ Ἀθήνησι πανεπιστημίου Σχολὴ ἣν ἐ ἑορτάζων ἐπὶ 9 ἔτη διδάσκων ἐτίμησε καὶ ἔτι δὲ συγγράφων καύχημα αὐτῆς ἀνεφάνη.

Ἐν Καρδίτῃ

† Ο ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ
ΙΕΖΕΚΙΗΛ

M. Dibelius, Jesus in contemporary German theology (ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Journal of religion XI, 2 Ἀπρίλ. 1931 σελ. 179—211). Ὁ ἐκ πολλῶν καὶ περιπουδᾶστων συγγραφῶν αὐτοῦ ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Κ. Δ. γνωστὸς συγγραφεὺς παρέχει ἐνταῦθα λίαν ἐνδιαφέρουσαν εἰκόνα τῆς περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ κινήσεως ἐν τῇ συγχρόνῳ γερμανικῇ θεολογίᾳ.

Μετὰ ἐμπεριστατωμένην γενικὴν ἐπισκόπῃσιν τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σχετικῆς ἐρευνῆς, ἣν κρίνει ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ σκοπιᾶς (ὁ συγγραφεὺς τυγχάνει ἀρχηγὸς τῆς νέας σχολῆς τῆς Forngeschichtliche Methode ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς Κ. Δ.), εἰσέρχεται εἰτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπὶ μέρους προϊόντων τῆς τελευταίας παραγωγῆς καὶ ἐκφέρει πολυτίμους κρίσεις περὶ τῶν ἔργων τῶν

Lepsius, Wernle, Emil Ludwig, Bultmann, K. L. Schmidt, Brunner καὶ Bornhausen. Τὸ δὲ συμπέρασμα τῆς ἐρεῦνης αὐτοῦ εἶναι διπλοῦν, ἀφ' ἐνός μὲν ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἐρεῦνης τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ ἀναγνωρίζεται σήμερον καὶ καθορίζεται εἴπερ ποτὲ ἄλλοτε ὀξύτερον, ἀφ' ἑτέρου δ' ὅτι δὲν θεωροῦνται πλέον ὡς ἀσυμβίβαστοι πρὸς ἀλλήλας αἱ προσπάθειαι πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς τε ἱστορικῆς γνῶσεως καὶ τῆς πίστεως προκειμένου περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ.

Π. Ι. Μ.

Die Heilige Schrift des A. T. übersetzt und in Verbindung mit Fachgelehrten, herausg. von Fr. Feldmann u. H. Herkenne. IV Band 4 Abt. Die beiden Makkabäerbücher von H. Bévenot. Bonn 1931. (σελ. 260).

Τὸ μετὰ χειρὰς ὑπόμνημα εἰς τὰ δύο πρῶτα μακκαθαϊκὰ βιβλία ἀπαρτίζεται ἐκ μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς εἰσαγωγῆς (σελ. 1—45), καὶ ἐκ τῆς βραχυλόγου μὲν, ἀλλ' ἐδοστόχου καὶ περιεκτικωτάτης ἐρμηνείας (46—248), εἰς ἣν ἐπισυνάπτονται πίνακες χρονολογικοὶ καὶ τῶν περιεχομένων καὶ δύο χάρται. (Τοῦ Μ κράτους τῶν Σελευκιδῶν καὶ τῆς Ἰουδαίας τοῦ 6' π. Χ. αἰῶνος). Ὁ συγγραφεὺς συμφῶνως πρὸς ὑπ' αὐτοῦ προτεθέντι καὶ εὐσυνειδήτως ἐπιδιωκομένῳ σκοπῷ ἐξετάζει τὰ ἐν λόγῳ βιβλία καὶ προσπαθεῖ νὰ διασαφήσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς παλαιᾶς Ἰουδ. θρησκείας καὶ τῆς συγχρόνου αὐτῆς ἐλληνικῆς κοσμοθεωρίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν, ὧν κάτοχος τέλειος ἐμφανίζεται.

Π. Ι. Μ.

Biblica. Commentarī ad rem biblicam scientificē investigandam. Ἐξεδόθη τὸ 1 τεῦχος τοῦ 1932 (τόμ. 13) τοῦ ὑπὸ τοῦ παπικοῦ βιβλικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης ἐκδομένου περισπούδαστου τοῦτου περιοδικοῦ. Περιέχει πραγματείας τῆς Α. Β. α (περὶ τοῦ ἐκκλῆσι. διδασκάλου Βελλαρμίνου 1—5) R. Koerpp. I (περὶ τῶν ὀχθῶν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης 6—27), A. Lussau (περὶ τῆς φύσεως τῆς θεοπνευστίας), A. Fernandez (περὶ τῶν βορείων ὀρίων τῆς φυλῆς Βενιαμίν) κλπ, ἐτι δὲ πλοῦσιον βιβλιογραφικὸν καὶ κριτικὸν δελτίον καὶ διαφόρους ἐπιστημονικὰς εἰδήσεις.

Π. Ι. Μ.

P. Theophilus Spacil S. J., Doctrina theologiae orientis separati, De sacra infirmorum unctione (Orientalia Christiana, XXIV, 2) Roma 1931.— Μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τῆς πλουσίας βιβλιογραφίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἁγ. Ἐὐχέλαιου ὁ σ. ἐξετάζει μετὰ πάσης λεπτομερείας τὴν ἔννοιαν τοῦ Μυστηρίου ἐν πρώτῳ μέρει τῆς πραγματείας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ κατὰ τὴν τέλεσιν αὐτοῦ. Κυρίως ἐκτίθησι τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν συγχρίων αὐτὴν πρὸς τὴν λατινικὴν.

Π. Μπρατσιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ὁρθόδοξοι καὶ Ἀγγλικανοὶ (1918—1931) Σκέψεις τινὲς περὶ τῆς νεωτάτης φάσεως τῶν σχέσεων αὐτῶν (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἀναπλάσεως») Ἐν Ἀθήναις 1931.

Β. Βέλλα, Ἰψηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Mai' ak—Jahve (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλῆσι. Φάρου») Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1931.

Δ. Μωραΐτου, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἐρευναν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν νέων μας, Ἐν Ἀθήναις 1931.

Π. Ἀντωνοπούλου, Παιδαγωγικαὶ κατευθύνσεις ἐν τῇ ζωῇ τῶν Διδασκάλων, Ἐν Ἀθήναις 1930.

Δ. Φιλιππίδου, Ἐξέλιξις καὶ σημερινὴ φάσις τοῦ ζητήματος τῆς προελεύσεως τοῦ Σημητικῆ ἀλφαθήτου, Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1929.